

ھاۋكارى ماددى پارەپىدان بەبى سوو و لىۋەرگرتنەو

رىكخراوى نىودەولتەتى كۆچ IOM ھاۋكارى دارايى دەبەخشىت بۇ پالپىشتىكىردىنى فراوانكىردىنى كار و بزىسە بچووك و مامناۋەندەكان

- ئايا تۆ ھاۋلاتىيەكى غىراقى و خاۋەنكارىت؟
- ھەز دەكەيت كارەكەت فراوانتر بىكەيت يان كەسانى زياتر بىخەيە سەركار؟
- ئايا كار و بزىسىك و پرۆژەيەكى دۆستى ژىنگەت ھەيە، يان دەتەۋىت كار و بزىس و پرۆژەكەت زياتر بىكەيتە دۆستى ژىنگە؟
- ئايا لە ماۋە ۲ سالى رابردوو دا كار و بزىسەكەت لە كاردا بوو؟

بەستەرى تۆماركىردى سەرەتايى
<https://bit.ly/EDFGSULI>

ئەگەر ۋەلامى ھەموو ئەم پرسىارانە "بەلت" بوو،

دەتوان داۋاكارى پىشكەش بىكەن لە
رىگە سىكانكىردى ئەم QR كۆدە

ماۋە خۆتۆماركىردى:
۲۰۲۵-۱۱-۳۰ تا ۲۰۲۵-۱۲-۱۸

پاريزگاي سلىمانى
ناونىشان: ژوورى بازىرگاني سلىمانى
شەقامى سالم

كات و كاژىرەكانى كاركىردى:
بەردەستە تا كۆتايى ماۋەى ناو تۆماركىردى

ئەو كار و بزىسانەكى بەشدارن لە بەرھەمھىنانى ئەمانەى خوارەو، يارمەتى لە سندوقى EDF ۋەرنەگرن:

- شتومەكى سەربازى و/يان چەك
- پلاستىكى بەكجار بەكارھىنراو (كوپ، شووشە، كىسە، كەلوپەلى مەتبەخ، قاپ و قاچاغ)
- ماددە زىانبەخشەكان (بۆ نمونە، كحول، توتۇن، شىشە، قەيپ)
- ئامبىرى پزىشكى و پىداۋىستى پزىشكى
- مۆلىدەكان

پرۆسەى ھەلبۇزاردن لە شەش قۇناغ پىكدىت. دەبىت ھەر قۇناغىك تىپەرىنىت. ئەگەر كار و بزىس و پرۆژەكەت ھەلبۇزدار، كارمەندىكى رىكخراوى نىودەولتەتى كۆچ لە رىگە پەيۋەندى تەلەفۇنى يان كورتنەنامەيەكەو پەيۋەندىت پىۋە دەكات.

1 ھەلبۇزاردى كۆتايى و
ۋازۇركىردى گزىبەست

0 دانوستاندن و
رىككەۋتن

4 سەردانى لىژنەى
ۋەبەرھىنان

3 قۇرۇمى داۋاكارى

2 پىشتراستكىردنەو
شۋىنى كار

1 نىشاندىنى ئارەزوو

رىكخراوى نىودەولتەتى كۆچ ھانى ئەو كار و بزىس و پرۆژانە دەدات كە لەلايەن ژنان و خاۋەن پىداۋىستىيە تايبەتەكانەو
خاۋەندارىتى دەكرىن يان بەرپەۋەدەبىر بۇ ئەۋەى داۋاكارى پىشكەش بىكەن.

بۇ بىنىنى چىرۆكى سەركەۋتنى خاۋەنكارەكان دەتوانن
سەردانى مالىپەرەكانمان بىكەن بە سىكانكىردى ئەم باركۆدە

بۇ زانىبارى زياتر لەسەر بەخشىنى ھاۋكارىيە داراييەكە، سەردانى
مالپەرەكەمان بىكەن edf.iom.int يان كۆد QR سىكان بىكەن.

خزمەتگوزارىيەكانى رىكخراوى نىودەولتەتى كۆچ بە تەۋاۋى بىبەرانبەرن، ۋە ھەلبۇزاردن بۇ
سندوقى كۆتايى لەلايەن لىژنەيەكى سەربەخۋە ئەنجامدەدرىت. رىكخراوى IOM پابەندە بە
مامەلەكىردى بەرپەۋە لەگەل ئەو كەسانەكى خزمەتيان دەكەين. ئەگەر ھەر كارمەندىك
يان كەسىكى رىكخراوى IOM بەناۋى رىكخراۋەكە داۋاى پارە، خزمەتگوزارى، يان كارى نەشايۋى
لە تۆ كرد، يان ھەر جۆرە بەرتىلىكى پىشكەشكرد، تىكايە دەستبەجى ئەمە راپۇرت بىكە بە
پەيۋەندىكىردن بە ژمارەى (80012525 - بۇ ھىلى خۇرايى) يان (0662112525 - ھىلى ئاسايى). لە
يەكشەممە تا پىنجشەممە، لە كاتى دەوام كاترەيەر ۸:۰۰ بەيانى تا ۵:۳۰ ئىۋارەيە.

پۆرههكانى شايسته‌بوونى پيدانى به‌خشينه داراييه‌كه

- ئەو كار و بزىسانەى كه كەمترین پۆرهه‌هكانى هەلبژاردنى خوارەوه‌يان تىدايه دەتوانن داواكارى بۆ وەرگرتنى هاوكارىيه داراييه‌كه پيشكەش بكەن، ئەگەر هېچ كام لەم پۆرهه‌هكانى خوارەوه‌ى تىدانه‌بوو، ئەوا دەبێتە هۆى رەتكردنەوه‌ى داواكارىيه‌كه‌ى كار و بزىسه‌كه:
- پيوسته له ئىستادا كار بزىسه‌كه له نىوان 1 بۆ 50 كارمەندى هەبێت. (ئەمە بۆ دانانى كار و بزىس پيوست نىيه).
 - پيوسته لانىكه‌م كار و بزىسه‌كه ۲ سال بێت له كار دا بێت. (به‌لایه‌نى كه‌مه‌وه، ۱ سال بۆ ئەوانه‌ى كار و بزىسى تازەن).
 - پيوسته كار و بزىسه‌كه له لایەن عىراقىيه‌كه‌وه خاوەندارىتێ بکړیت و به‌رپوه‌بەردریت.
 - پيوسته بکه‌وتنه‌ چوارچۆه‌ى يه‌كێك له‌م پۆلانه‌ى كار و بزىس:
 - دۆستى ژينگه (كار و بزىسى ژينگه‌دۆست)
 - ئەو كار و بزىسانه‌ى كه پلانىان هه‌يه بۆ گۆرینی شى‌وازی کارکردن‌يان بۆ ئەوه‌ى بى‌نه دۆستى ژينگه.

چۆن كار و بزىسه‌كان هه‌له‌به‌ژێردرێن؟

رێكخراوى نێوده‌وه‌لتى كۆچ (IOM) سیستەمێكى خاڵپێدان به‌كارده‌هێنێت كه تىیدا ئەو زانیاریانه‌ى كه له‌لایەن خاوەنكاره‌كه‌وه پيشكەش‌كە‌رێن هه‌له‌سه‌نگێند‌رێن، ئەو كار و بزىسانه‌ى كه زانیاری راست و دروست / په‌یوه‌ندیداریان پيشكەش‌كردووه، ریزبەندى به‌رزترین له‌ خاڵپێدانە‌كه دەبێت و زیاتر دەر‌فەتى هەلبژاردن‌یان دەبێت.

پۆرهه‌هكانى هه‌لبژاردن	په‌یوه‌ندیدار بوون
ئەو بره‌ پارە‌یه‌ى كه لێ‌رێكخراوى IOM داوا‌كراوه	• ده‌توانیت داواى بره‌ پارە‌یه‌ك بکه‌یت له نىوان ۱,000,000 دینار بۆ ۳9,000,000 دینار و سه‌رووى ۳9,000,000 دیناریش بۆ حالته‌ شاز و هۆ‌کار‌داره‌كان. • ئەو بره‌ پارە‌یه‌ى كه داوا ده‌کړیت په‌یوه‌ندى به پيوستى نیش و كار و چالاكییه‌كانى فراوان‌کردنى كار و بزىسه‌كه‌وه هەبێت. • پلانیكى باش و روون و وردى فراوان‌کردنى كار و بزىسه‌كه دەر‌فەتى هەلبژاردن زیاد ده‌کات به‌بێ له‌به‌رچاو‌گرتنى برى پارە‌ى پيوست و داوا‌کراو به‌ مه‌رجێك داوا‌کردنه‌كه واقیعى ره‌وا بێت.
ئەو بره‌ پارە‌یه‌ى كه خاوەن‌کاره‌كه خستووه‌تیه‌روو كه خۆى به‌شدارى پێ‌ده‌کات و ده‌بخاته ناو‌کاره‌كه‌وه	• تا برى پارە‌ هێنراو له لایەن خودى خاوەن‌کاره‌كه بۆ ناو‌کاره‌كه زیاتر بێت، ریزبەندى کاره‌كه له‌ خاڵپێدانە‌كه به‌رزتر ده‌بێت.
کۆى ژماره‌ى کارمەنده‌هكانى له ئىستادا	• پيوسته ژماره‌ى ئەو کړتکارانه‌ى كه هه‌يه به وردى بدریت چونكه رێكخراوى نێوده‌وه‌لتى كۆچ له قۇناغه جياوازه‌كاندا پشتر استكردنه‌وه بۆ ئەوه ده‌کات. • نايت له كۆى ژماره‌ى کارمەنده‌ان خاوه‌نیکاره‌كه خۆى هه‌ژمار بکات. • پيوسته خاوه‌نکار ئەو پۇستانه‌ى کاره‌كه‌ى بکات كه درێژ‌خایه‌ن، و هه‌ر ته‌نیا کارى ئاسایى له‌خۆ نه‌گړیت كه له‌سه‌ر بنه‌ماى پيوستى خراونه‌ته سه‌رکار.
ژماره‌ى ئەو کارمەنده‌انه‌ى كه پيشنیا‌زکراوه زیاد بکړن	• رێكخراوى نێوده‌وه‌لتى كۆچ ئەو داوا‌کاریانه له‌به‌رچاو ده‌گړیت كه توانای زۆر‌ترین هه‌يه بۆ رە‌خساندنى هه‌لى کارى زیاتر له به‌ران‌به‌ر ئەو هاوكارىيه مادىيه‌ى كه داوا ده‌کړت. • ده‌بێت پلانى فراوان‌کردنى کاره‌كه بنه‌مايه‌ك بێت بۆ دیاری‌کردنى ژماره‌ى ئەو کارمەنده‌ زیادانه‌ى كه پيوست ده‌بن، بۆ‌یه‌ تا تێچوو‌ى فراوان‌کردنه‌كه زیاتر بێت، ده‌بێت به‌ شى‌وه‌یه‌كى دروست و واقیعى هه‌لى کار زیاتر بره‌خسێنێت. • ژماره‌ى ئەو کارمەنده‌انه‌ى كه دواى ته‌واو‌کردنى پلانى فراوان‌کردن ده‌خړینه‌ سه‌رکار. • ده‌بێت کاره‌ پيشنیا‌زکراوه‌كان درێژ‌خایه‌ن بن (لانى كه‌م ده‌بێت خستنه‌ سه‌رکار بۆ ماوه‌ى ۱۲ مانگى بن) به‌لام جۆرى دى‌كه خستنه سه‌رکاریش به‌پێى حالته‌كان قبو‌ل‌کراون. • ده‌بێت له‌رووى مووچه‌ى فه‌رمانبه‌رانى ئىستا و داها‌توو پا‌به‌ندى پیدانى برى كەمترین مووچه‌ى ياسایى بێت.
تێک‌رای قازانجى مانگانه	• پيوسته خاوه‌نکاره‌كه به‌وردى باسى تێک‌رای قازانجى مانگانه‌ى بکات، چونكه ئەو قازانجه كه به‌شى‌وه‌یه‌كى روون‌تر كار و بزىسه‌كه به‌ده‌ست‌ده‌هێنێت به‌و مانایه‌یه‌ كه ئەو كار و بزىسه به‌رده‌وا‌مه و توانای فراوان‌بوونى زیاترى هه‌يه. • قازانجى مانگانە‌ت به‌ كه‌م يان زیاد مه‌زه‌نده مه‌كه چونكه ئەمە له‌لایەن رێكخراوى نێوده‌وه‌لتى كۆچ له قۇناغه جياوازه‌كاندا پشتر استكردنه‌وه بۆ ئەوه ده‌کات.
به‌هاى ئەو قه‌رزانه‌ى كه له‌سه‌رت ماون	• پيوسته خاوه‌نکاره‌كان ته‌نیا باسى قه‌رزى باز‌رگانی بکەن. • ده‌کړت قه‌رز‌ه‌كه له‌ دا‌بین‌که‌ران، خاوه‌ن خانوو، بزىسه‌كانى تر، بانك و دا‌بین‌که‌رى خزمه‌تگوزارىيه‌كان بێت. • هه‌بوونى قه‌رز به‌و مانایه‌ نىيه كه ناتوانیت داوا‌كارى پيشكەش بکه‌یت و به‌و مانایه‌ش نىيه كه تۆ له‌به‌رچاو نه‌گيریت.
ته‌مه‌نى كار و بزىسه‌كه به‌ سال	• چەند ساله‌ كار و بزىسه‌كه کار‌ده‌کات. ئەمە‌ش ئىش‌کردن و به‌رده‌وام‌بوونى كار و بزىسه‌كه له‌وته‌ى له‌ دامه‌زراندی‌ه‌وه ده‌گړتیه‌وه.
سالانى ئەزموونى خاوه‌نکار	• ژماره‌ى سالانى ئەزموونى خاوه‌نکار كه له‌و بواره‌دا هه‌يه‌تى، ئەو ئەزموونى كه وه‌ك کارمەندێك له‌ كار و بزىسه‌كانى تردا به‌ده‌ستى هێناوه ده‌گړتیه‌وه.
بارى ياسایى كار و بزىسه‌كه له‌رووى تۆمار‌کردنه‌وه	• پيوسته كار و بزىسه‌كه له‌ يه‌كێك له‌مانه‌ى خواره‌وه تۆمار‌کرا‌بێت: وه‌زاره‌تى باز‌رگانى و وه‌زاره‌تى پيشه‌سازى و وه‌زاره‌تى ته‌ندروستى و ژوورى باز‌رگانى و ژوورى پيشه‌سازى. • ئەو كار و بزىسه‌ى كه تۆمار‌نه‌کرا‌وان هێشتا مافى ئەوه‌يان هه‌يه داوا‌كارى پيشكەش بکەن بۆ وەر‌گرتنى هاوكارىيه مادىيه‌كه و له‌به‌رچاو ده‌گيرن، به‌لام ئەگەر ئەو هاوكارىيه مادىيه‌يان پي‌د‌ریت، ئەوا پيوسته كار و بزىسه‌كه تۆمار بکەن وه‌ك به‌شێك له‌ پلانى فراوان‌کردنى كار و بزىسه‌كه.
رە‌گه‌ز كه‌سى داوا‌کار	• زۆر هانى ئەو كار و بزىسانه‌ ده‌ده‌بن داوا‌كارى پيشكەش‌كە‌ن كه خاوه‌نه‌كانیان ژن و ئەو كار و بزىسانه‌ى خاوه‌نه‌كانیان پیا‌ون به‌لام زۆرینه‌ى کارمەنده‌كانى ژن.